

ዝረገጹ። ድሕረ ኩሉ'ዚ ዲሞዝቦላ ወዲ ማሪት ድሞ፣ ግዳይ ማእሰርትን ቅንጹብን ኮይኑ እዩ ዝተረፈ። ከምቲ ሎም እዮም ድሞ እቶም ገዛእቲ ሓይልታትን ኣላማኢት ዝቐደሩ ዓመታት፡ ነተን ዝገዝእዎን ሃገራት ደሞ ማዳዮም እዕጽምተን ዝቆርጠምዎን፡፡ እቲ “ሰላም” ዝብል ቃል ዶ. ኣቢይ ድሞ ናይ ዕስራን ሓይን ክፍለ-ዘመን ማዳሓፍ ቅዱስ ኮይኑ እዩ ንህዝቢ ኤርትራ ቀሪብዎ ዘሎ።

ነዚ ሸጣራ'ዚ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ክትጥቀም ምፍታን ግን፣ ንታሪኽ ህዝቢ ኤርትራ ዘይምግንዛብ ጥራሕ እዩ ክበሃል ዝከኣል። ንሕና ኤርትራውያን በዚ ሁሞት እዚ ከም ዝሓለፍናን፣ ንወለዶታት ዝኸደ ማኸተታት ብምክያድን፣ ማዕቀኒ ዘይርከቦ ናይ ህይወትን ንብረትን ዋጋታት ከፊና፣ ሃገር ክንውንን ከምዝበቓዕናን ናይ ትሜን፣ ናይ ሎምን፣ ናይ ወትሩን ሓቀኛ ታሪኽና እዩ፡፡ እሞኸደኣ፣ ንሕና ዲና ብታሪኽና ዘይተማርናን፣ ማነትና ዘየለለናን ኮንና ወይስ፡ ዶ. ኣቢይ ምስ ማርሻሎቲ እዩ ሕሉፍ ታሪኽና ዘይተደርኦ ኮይኑ፣ ኣብዚ መደ ዝዕሾ ዘሎ፣ እቲ ንዶ. ኣቢይ ዝምልከት ሕቶ ሜሱና ብኡ ንግደፎ፣ ነቲ ንዓና ዝምልከት ሕቶ ግን ክንምልሶ ግዴታናን ሓላፍነትናን ይኸውን፡፡ ኩሉ ኤርትራዊ ድማና ይዚ ሜሳሲ ኣብ ምርካብ ግደኡ ክጻወት ይዕደም።

ኢትዮጵያውያን እቲ ከርሲ ነገር ንኤርትራ ዝደልዎም ምክንያት እንታይ እዩ፣ ብሓዊዶ ንህዝቢ ኤርትራ ከም ናቶም ገይሮም ስለ ዝርእይዎን ዝሓልይሉን እሞ ካብኡም እንተተፈልዮስ “ዝብኢ ከይበልዎ” ስለ ዝግደስሉ እዮም። እዚ ሕቶ'ዚ ኣቐዲሞ በዚ ሎሚካብ ማቓብር ኣወጺኦም ሐበኖም ምዃኑ ንምላጽ፣ ሓወልቲ ዝሰርሕሉ ዘለዉ ቁሳር ሃይለስላሴ፣ ቅድሚ ኣስታት 50 ዓመታት ብተግባር ዝተማለሰ ሕቶ እዩ፣ ማለት ንኢትዮጵያ፣ ሜትን ባህርን ኢርትራ እምባር፣ ህዝባ ከም ዘየድልዎ ቁሳር ሃይለስላሴ ኣንጊሁ ብኣፍ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ብተግባር ኣነጻጻር እዩ፡፡ ከምቲ ስለ ዝኸነ ድማ እዩ፣ ስርዓት ቁሳር ሃይለስላሴ ኮነ፣ ማፈሱ ዝወረሰ ስርዓት ደርጊ፣ “ዓይኒ ብለይ ስኒ ብለይ” ብዝባህርዎ ተግባሮም ሜት ኤርትራ ንኸባድሙ **ሰባን ጥሪታን ጭታታን፡ ብናይ ሚዚ ቡምታትን ጋዝን፡ ብሓውን ብሞክነ ቕትን ን30 ዓመታት ክጽንቅዎ ዝጸዓሩ፡፡** ማፈስን ዕላማን ዶ. ኣቢይ ምስ ማርሻሎቲ ውን፣ ግዳማዊ ሕብሩን ኣፋዊ ቋንቋኡን ዝቐየረ ኣኪ ይምሳል እምባር፣ ብትሕዝቶስ ቀጥታን ማቐጻልታን መደባት ቁሳር ሃይለስላሴን ደርግን ምዃኑ፣ ነቲ ንወለዶታት እናተወረረሰ ንሃገራዊ ማነቱ ዝወደቐ ኤርትራዊ ንጹር እዩ። ምክንያቱ፡ ህዝቢ ኤርትራ እቲ በዘምኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ሚራሕቲ ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊኡ ዝተፈጸመ ግፍዒ ስንብራቱን ቃንዝኡን ገና ኣብ ኣካላቱን ኣእምሮኡን ስለ ዘሎ።

ሰላም ከምኣምር ቅዱስ ቃል እዩ፡፡ ንኹሉ ኣህዛብ ዓለም ድማ ናይ ረብሓን ቅሳነትን ምንጭ እዩ፡፡ ይኹን እምባር፡ ከርሰ ትሕዝቶኡ ንዓሙን ንጎበጣን ዝዓለሙ ኣብ ትሕቲ “ሰላም” ዝሕባእ ተንኮል ግን፣ ግዜኡ ዝሓለፈ ምክንያት “ፍልስፍና” ምዃኑ ንዶ. ኣቢይን ማርሻሎቲን ክበርሃ ሎም ይግባእ። ሰላምን ህዝቢ እምባር ንወልቀ-ሰባት ወይ ጉጅለታት ዘገልግል ማርሻሎ ህይወት ኣይኮነን። **ንህዝቢ ረገጹ፡ ኣብ ጸልማት ዝግበር ናይ “ሰላም ወላት” ድሞ ኣብቲ ጸልማት እዩ ዝተርፍ፣ ማለጺኡ ድማ ወላት ዘይኮነስ ወዲት እዩ ዝኸውን።** ምክንያቱ እቲ ዋንኡን ተጠቓሚ ሰላም ዝኸነን ኣህዛብ ስለ ዘይፈልጦን ስለ ዘይተዋስኦሉን። እቲ ኣብዚ ክበርህ ዘለዎ ተረድኦ ድሞ ኣብ ማንጎ ዓሙን ተዓሙን ብማን ምተኣምር ሰላም ክህሉ ከም ዘይክእል እዩ፡፡ ናይዚ ምክንያት ሰነዳዊ ሚናትን ድሞ እቲ ካብ 1961 ክሳብ 1991፣ ኣብ ማንጎ ክልቲኡን ሃገራት ዝሓልፈ ደሞዊ ታሪኽ ናይ ትሜ እዩ፡፡ ዶ. ኣቢይ ምስ ማርሻሎቲ ድማ “**ታሪኽ ንድሕሪት ይማለስ፣ እቲ ንሕዝቢ ኤርትራ ብጋዝን ስምን፡ ዓረርን፣ ናይ ገምድ ይኹን ናይ ኣለ ክትሪ ክሞክነ ቕትን ዘህለቐ፣ ንህዝቢ ኢትዮጵያ ድሞ ግዳይ ድኽነት ዝገበረ፣ ከም ሰዕሴኡ ውን ህዝባዊ ህልቂት ዘኸተለ ማእል ይደገም፣** ዝብል ከምዘሎ እዩ ዘስምዕ። እዚ ግን ናይ ጎበጣትን ዓሙትን እምባር፣ ናይ ለባማት ፖለቲካኛታት ኣተሓሰብ ኣይኮነን። ኣብ ፖለቲካዊ ህይወት ድሞ ሓይ ዓሙሲ ረብሓታቱ ብሓይሊ ከረጋግጽ ዝኣመንን፣ ሓይ ጠስሚ ክረክብ ብማለት ማይ ዝሓቐነን፡ ክልቲኦም ሓይ ምዃኖም ታሪኽ ብምውክስ ክግንዘብዎ ንዶ. ኣቢይ ምስ ማርሻሎቲ ከዘኸኸሮም እፈቱ። ምክንያቱ ዝሓልፈዎ ዘለዉ ሕልሚን ረብሓ ክልቲኡ

አህዛብ ስለ ዘዋገ ልግልን፣ ረብሐና ይ ክልቲኡ አህዛብ ድማ አብ ዶቡ ዝነጸረ ናይ ሰላም ጉርብትና ዝምርኮስ ስለ ዝኾነ ።

እቲ አብ መንጎ ኢርትራን ኢትዮጵያን፣ ናብ ቅኑዕን ዘላቕን ሰላም ዝመርሖ ህድህድና እምባኣር፣ ብስርዓት ጉጅለ ህግደፍን ህልዊ ስርዓት ኢትዮጵያን፣ ገና ናብ ጽልግልግ ዝብል ሁሙት እዩ ተሰጦሎ ዝርከብ ዘሎ ፡ እቲ ነቲ ካብ ክልቲኡ አህዛብ ናይ አሸሓት ህይወት ምጥፋእን፣ ናይ ብሙሉናት ዝሸነን ንብረት ምብራስን ጠንቂ ዝኾነ ጉዳይ ረገጽካ፣ **“ሰላም- ሰላም”** ምግል፣ ልቢ ናይቲ ንልዕሊ ፍርቂ ዘመን አብ ናይ ኩፍትን ድኽነትን ዓጸቦ ዝመነን ህዝቢ ንምክላብ ምፍታን ካብ ምዃን ሓሊፉ፣ ሓቀኛ ሙድሃኒት ናይቲ ክኸይድ ዝጸንሐ ሽግር ከም ዘይኮነ ክኸውል ዘይከኣል ሓቂ እዩ። **“ሰላም”** ዝደለ፣ ሙጀመርያ ንሰላም ዕንቅፋት ክኾኑ ዝኸእሉ ረጅሓታት ክወግን ይግባእ። ሰላም አብ መንጎ ክልተ ሃገራት ወይ አህዛብ ድማ አብ ናይ ሕድሕድ ምክብባርን፣ ሕድሕድ ማኅላት ምልላይን ምሕላውን (Mutual interest) ዝምርኮስ እምባኣር፣ ረብሐ ሓደ ወገን ረገጽካ፣ ረብሐ ናይቲ ካልኣይ ወገን ከተጎልጎልኻ ዝግበር ዝምድናታት ኣይኮነን። **ወዕል ኣልጀርስ** ድማ ነዚ ሕቶ’ዚ ዝምልስ ብይን ዝሓዘ እዩ። ነዚ ረገጽካ ዝግበር ናይ ሰላም ህግግን፣ ናብ ሰላም ዘይኮነ ስ፣ ገና ናብ ቀጻሊ ሽግር ንምጽታው ዝግለግል ዘይሕጋውን ዘይህዝባውን ተበግሶ ጥራሕ እዩ ክበሃል ዝከኣል። ጉጅለ ኢሳያስን ንዶ. ኣቢይ ምስ ማኅርሕቱን ድማ ሕጂ ህዝቢ ኤርትራ ተዳኺሞ እዩ፣ ማእሰዮቱ ፋሕ ኢሎም እዮም። ስለዚ ከም “ሰብኣይን ሰበይትን ዝተባእ ስሉ ሙኣ ዲ ....” ዝረኽቡኩም ማህልኩም ነቲ ህዝቢ ኤርትራ ብመንገዲ ፍትሒ ምስ ተነጽጎ፣ ተገዳዲ ብደሙዘረጋገጸ ሃገራዊ መንነቱ ክትምንዘው ከይደቀስኩም ትሓድሩ ከም ዘለኹም ወዲታዊ ህቀናኹም በሪሁ እዩ። ልክዕ’ዩ ወፍሪ ኢሳያስ ካብ ንጉሆ ነዚ ዝግለግል ከም ዝነበረ፣ **“ደንጉና’ምባር ዕላማኹስ ሃሪምና፣ ኣይከሰርናን ከኣ”** ብምግል ባዕሉ አብሪህዎ እዩ። ህዝቢ ኤርትራ ግን አብዚ ወዲት እዚ ኣይወዳለን፣ ኣይወፍሩን እዩ ድማ፡ ዕላማ ናይ 1961 አብ 1991 አንጻርዎ እዩ። ሙሉሓቲ ኢትዮጵያ፣ በዚ ሕጂ ንህዝቢ ኤርትራ ረገጽኩም ትጓደይሉ ዘለኹም ዘይህዝባውን ዘይቅዱስን ዕላማ እምባኣር፣ ከም ፈጠርቲ ሽግር እምባኣር፣ ፈታሕቲ ሽግር ከም ዘይኮነን ኩም ንኸልቲኡ አህዛብ ተነጽርሉ አለኹም። ስለዚ እምባኣር፣ ቅድሚኣይ ስጉምቲ ምንጓ ምክምና፣ 2 ግዜ ክትሓስቡ፡ እሞ አብ ናይ ዕድሜኹም ታሪኽ እንታይ ኣወሪስኩም ወይ ገዳፍኩም ትኸዱ ክትሓስቡ ይግባእ። ኢሳያስ አብ ኣዋሳ ከይዱ፣ ንዓኻ ዶ. አብይ፣ **”ኩሉ ሓላፍነት ናይ ምምራሕ ሂበካ ኣለኹ”** ክብሉካ ከሎ፣ እዚ ንርሱ ንህዝቢ ኢትዮጵያ ንዕቀትን ጸርፍን’ዶ ኣይኮነን፣ ንዓኻ ስልጣን ዝሃበካ ህዝቢ ኢትዮጵያ ክነሱ፣ በዩ ናይ ማክኳ እዩ ኢሳያስ፣ ልዕሊ ህዝቢ ኢትዮጵያ ኮይኑ፣ ንዓኻ ስልጣን ዝህበካ ዘሎ፣ እዚ ፖለቲካዊ ቀጻሪነት ወይ ዕብዳን ካብ ምግል ሓሊፉ፣ ካልእ መሃለዲ ክወሃቦ ኣይከእልን እዩ፣ አብ ታሪኽ ተራእዩ ስለ ዘይፈጥ። ብወገን ይ እምባኣር፣ አብ ማኅርሕ ፖለቲካ ነብስኹም ተዕቅኑ አለኹም ጥራሕ እዩ ክብል ዝኸእል። ክንዮኡ ንዘሎ መቀኒ ተዋስኦ ኹምግን፣ ንጽሓፍቲ ታርኽ ክገድፎ እደለ።

አብ መደ ምደ ምታ ናይዛ ጽሑፍ ተይ፣ ብፍላይ ንዶ. ኣቢይ ኣሕመድ ምስ ማኅርሕቱ ክብሎም ዝደለ እምባኣር፣ ህዝቢ ኤርትራ አብ ዋጋ መንነቱ ዝጸዓድ ህዝቢ ከም ዘይኮነ ብታሪኽ ዘነጸሮ ሓቂ ምዃኑ ክግንዘቡሉም **“ቆርባት በጊዕ ዝለበሰ ተኹላ”** ዝመጥነ ኡ ማገገ ሲ ናይ “ሰላም” ወፍር ኹም ዳግመይ ክትሓስቡ እሞ ካብ ቅኑዕ ማገገ ሲ ናይ ሰላም ተበጊስኩም ቅኑዕ ጎ ደና ሰላም ብምክታል፣ ናብ ቅኑዕ መደ ምደታ ሰላም ክትበጽሑ ምስ ትሰርሑ ጥራሕ ምዃኑ፣ ረብሐ ክልቲኡ አህዛብ ዝረገግ ስጉም ከብርህ እፈቱ። ብዝተረፈ ደድሕሪ እቲ ን መቐጠል ብብሓይ እናበልዕ፣ ንህዝቢ ኤርትራ ድማ **“ንዓይዶ ስልጣን ዝሃበኒ ህዝቢ ኣሎ እዩ”** እናበለ፣ ብተግባራቱ ርዲዱ፣ ድቃስ ዘይብሉ ዝሓድር ዘሎ ዕቡድ ዲክ ታቶርያዊ ባእታ፣ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ብምክታል፣ **“ስልጣን ካብኡ ተቐቢልካ ብቐላቱ ምምራሕን”**፣ ነዚ ክልተ አህዛብ’ዚ አብ ዓዘቕቲ ሽግር ከተእትዎም ምግባር፣ ዘላቂ ፍታሕ ወይ ቅሱን ሕውነት ከተምጽእሉ ከም ዘይትኸእሉ፣ ንታሪኽ ተወከሱ ክብል እደለ። **“ተደምረናል”** ዝብል ልስሉስን ቅዱስን ዝመገል ቃል ዶ. ኣቢይ እምባኣር፣ **“ብትሕዝቶኡ ወፍሪ ጎበጣኮይኑ፣ ተግባራዊ ትርጉሙ ድማ “ኤርትራን ኣንደገና የቅኝ ግዛታችን ለመድረግ ተነስቶናል”** ብዝብል ናይ ገዛእቲ ሓይልታት ቋንቋ ጥራሕ እዩ ክግለጽ ዝከኣል። ብዝተረፈ ሰላም ክፈጥር ዝደለ፣ ነቲ ሰላም ክይፍጠር ዓገቱ ዝጸንሐ ረቋሊን ገር እዩ ሙጀመርያ ክልግስ/ክፈትሕ

ዝግባእ፡፡ በዚ ጎደና'ዚ ምስ እትጉዳዝ ጥራሕ እዩ ድማ ረብሓ ክልቲኡ ኣህዛብ፣ ሰናይ ጉርብትና ብምፍጠር፣ ሓንሳብን ሓዋሩ ክረጋገጽ ዝኽእል። ናብዚ ዘብጽሕ ጎደና ድማ እቲ ብቤት ፍርዲ ዓለምዝተበየነ፣ ብ“ስምሕ ኣልጀርስ” ዝፍለጥብዎን ብተግባር ብምትርጓም ምስ እትብገስ ጥራሕ ኣዩ። ብዝተረፈ ቃል ከን ተግባር ከን ተወሃሂ ዶምዘይን በብሉ ጉዕዞ ምኽታል፣ ተንኮል ዝሓቐፈ ኣብርእሲ ምዃኑ፣ ታሪኽ ዝጎሓድ ፈልስፍናን ማእን ምዃኑ ምንዘብዩ ድሊ።

ስስዑ ይኹን ተንኮል ነቶምን ረብሓ ህዝቦም ኣንዊሖም ክርእዩ ዘይበቐዑ ማራሕቲ ወያኔ ሓርነት ትግራይ'ውን ኣይጠቐሞምን።

ኣብ መጻዊናይዛ ሓጻር ጽሑፍተይ፣ ን ማራሕቲ ኢትዮጵያን ብናቶም ማራሕቲ ዝግዝኡ ሰዓብቶም ብተወሳኺ ክበርሃሉ ምዘለዎ ድማ ኣዚ ጽሑፍ እዙይን ማራሕቲን ብሓይ ባእታ ዝተጻሕፈ እኳ እንተመኻለ፣ እቲ ሓቕፍዎ ዘሉ ተልእኾን ማራሕቲን ግን ናይ ህዝቢ ኤርትራ ማራሕቲን እምነትን ዘብርህ ምዃኑ ክግንዘቡ ከምዘለዎም ከብርህ እደሊ፣ ምኽንያቱ፡ እዚ ካብ ሓይ ኣብ ወሽጢ ህዝቢ ኤርትራ ዘሎን፣ ብማራሕቲን ረብሓን ህዝቢ ኤርትራ ዝግዘእን ባእታ ዝቃላሕ ዘሎ ማራሕቲን እምነትን ህዝቢ ስለ ዝኾነ፡፡

ኣብ መንጎ ክልተ ተጎራበቲ ዝኾና ሃገራት፣ ዓማጽን ተዓማጽን ዝሕመሂቱ ዝምድና ክሰብዘሎ፣ ጥዑይ ጉርብትና ክህሉ ፍጹም ኣይክእልን እዩ!

ን ጥዑይን ነ ባርን ጉርብትና ንስራሕ!

ወልደስላሴ ዑ. ተስፋይ
ኖርወይ
17.3.2019